

مرکز مجاز امام صادق (ع)

اصول الفقه (عام و خاص)

اعتبارات ماهیت ۶

جلسه ۱۴۴

استاد نجار زاده

موضوع له اسماء اجناس:

نظر اول:

موضوع له ماهیت مهمله مبهمه می باشد و مقصود از «ماهیت مهمله مبهمه»، ماهیت من حیث هی هی است.

اشکال این نظر:

وضع، حکمی از احکام بوده و نسبت به ماهیت، محمول محسوب شده و از ذات و ذاتیات آن خارج است؛ لذا معقول نیست که موضوع له لفظ را به نحو ماهیت «من حیث هی هی» در نظر گرفت؛ چه آنکه این لحاظ با ملاحظه اش قیاسا الی غیر قابل اجتماع نیست؛ لذا با این تقریر، بطلان قول اول نیز ظاهر می شود.

نظر دوم:

موضوع له، ماهیتی است که با قید «لا بشرط مقسمی» ملاحظه گردیده.

اشکال:

«لا بشرط مقسمی»، در قبال اعتبارات سه گانه (بشرط شیعی، بشرط لا، لا بشرط قسمی) اعتبار مستقل و علی حده ای نیست؛ زیرا به حسب فرض، مقسم برای آنها می باشد و روشن است که مقسم تحققش به تحقق یکی از انواع و اقسامش بوده و بدون وجود آنها، وجودی ندارد؛ بنابراین چگونه می توان تصور کرد که به اعتبار لا بشرط مقسمی بر موضوعی حکم نمود؛ بلکه همان طوری که قبلا توضیح دادیم، معنا ندارد موضوع به طور لا بشرط مقسمی ملاحظه شود و با این بیان، بطلان قول دوم واضح و روشن می گردد.

نظر سوم:

برخی قائل اند که قول اول با دوم متحد بوده و تفاوتی بینشان نیست.

مرکز مجاز امام صادق (ع)

اشکال:

اولاً: ماهیت بما هی هی، غیر از ماهیت لا بشرط مقسمی است؛ زیرا در اول (ماهیت بما هی هی) نظر بر ذات و ذاتیات خلاصه می‌شود؛ بخلاف دوم (ماهیت باعتبار لا بشرط مقسمی)؛ زیرا در آن، ماهیت را به ملاحظه قیاسش با غیر در نظر می‌گیرند و با توجه به این بیان، بطلان قول سوم ظاهر می‌شود.

نظر چهارم:

موضوع له ذات معنا بوده ولی در عین حال، موضوع له در وقت وضع، به اعتبار «لا بشرط قسمی» ملاحظه گردیده؛ به طوری که این اعتبار، مصحح موضوع بوده؛ نه آنکه قید برای موضوع له باشد؛ بنابراین رأی مرحوم سلطان، طبق تصویر دوم، همان قول قدام است؛ با این فرق که بنابراین تصویر، استعمال لفظ مطلق در مقید مجاز نمی‌شود؛ در حالیکه لازمه قول منسوب به قدام آن است که استعمال مزبور مجاز باشد

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv